Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U001304

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 20-03-2024

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: наказ ЗНУ від 08.01.2024 № 05

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Алєксєєв Олексій Олексійович

2. Oleksiy O. Alekseev

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 032

Назва наукової спеціальності: Історія та археологія

Галузь / галузі знань: гуманітарні науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: 032 Історія та археологія

Дата захисту: 20-12-2023

Спеціальність за освітою: Історія

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 17.051.075

Повне найменування юридичної особи: Запорізький національний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125243

Місцезнаходження: вул. Жуковського, буд. 66, Запоріжжя, Запорізький р-н., 69600, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Запорізький національний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125243

Місцезнаходження: вул. Жуковського, буд. 66, Запоріжжя, Запорізький р-н., 69600, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 03.19.21

Тема дисертації:

1. Селянська мемуаристика південної України XX століття: ґенеза, автори та тексти

2. Peasant memoirs of southern Ukraine of the 20th century: genesis, authors and texts

Реферат/анотація:

1. Дисертація присвячена розвитку, аналізу, оцінці інформаційно-наукових можливостей селянських мемуарних джерел Південної України XX століття як джерела з історії краю регіону другої половини XVIII – XX століть. Дослідження проведене із дотриманням принципів об'єктивності, історизму та багатофакторності. Філософські (діалектичний, герменевтики) та загальнонаукові (аналіз, синтез, індукція, типологізація, статистичний) методи пристосовані до потреб джерелознавчого дослідження. Використано ряд спеціально-історичних методів (евристика, історико-порівняльний, текстологічний, біографічний). У дисертації проаналізовано наступні види особових джерел: щоденники, мемуари «сучасні історії», мемуари «автобіографії». Окрім мемуарів, джерельну базу дослідження склали архівні джерела (матеріали слідчих справ, автобіографії), опубліковані епістолярні джерела та спомини військових та політичних діячів XX століття. Загальна джерельна база становить 133 позиції. В аналізі історіографії проблеми визначено що, питання передумов розвитку селянської мемуаристики дозволяє виокремити два напрямки дослідження: спеціалізовані дослідження з питань мемуаристики та селянської мемуаристики зокрема; наукові роботи, що

розробляють соціально-економічні, політичні та ін. теми пов'язані з історією Південної України які дозволяють сформувати уявлення про історичні процеси які відбувалися в регіоні. Проте, звертає на себе увагу той факт, що до тепер у вітчизняній історіографії відсутні спеціальні джерелознавчі розвідки, присвячені комплексному аналізу селянських мемуарних матеріалів як джерела з історії Південної України середини XVIII – XX століття. Важливий напрямок дисертаційного дослідження стосується терміну «селянська мемуаристика». Зокрема, напрацювання критеріїв, які б дозволили виділити мемуари селян з поміж особових джерел інших соціальних груп. Відповідно, спираючись на досвід напрацьований вітчизняними та іноземними дослідниками, хоча б й умовно, можемо визначити основні критерії які дозволяють провести видову класифікацію селянських мемуарних джерел Південної України XX століття. В результаті проведеного аналізу історіографії та джерельної бази одним з основних критеріїв при будові класифікаційної схеми виокремлюється освітній фактор, як один з головних елементів, що дозволяє віднести автора джерела саме до групи селянської мемуаристики. Вагома частина дослідження стосується виведення типових рис селянських мемуарних джерел. Окремо звертає на себе увагу те, що у питанні видової класифікації джерел селянської мемуаристики, можемо виділити, як головну особливість, розмитість форм і поєднання в одному тексті ознак, що відповідають різним видам джерел. Відповідно застосування конкретних класифікаційних схем певною мірою залежить від цілей і завдань, які ставлять перед собою дослідники. Таким чином, підхід до класифікації селянських мемуарних джерел, а саме поділ на мемуари «сучасні історії», мемуари-автобіографії, щоденники, такі що мають або не мають першоджерела має прикладний і в той же час умовний характер. Переважна частина дисертації присвячена виявленню джерельного потенціалу селянських мемуарних джерел. Селянська мемуаристика Південної України надає досліднику значні інформаційні можливості у питаннях вивчення суспільних, міжнаціональних та родинних відносин, питаннях організації побуту та житла. Не менш цінну історичну інформацію з даних джерел маємо і в галузі громадського дозвілля, народних традицій, обрядовості та календарних свят. Селянськими авторами подаються унікальні етнографічні матеріали, деякі з них, відсутні в працях класичного народознавства. Селянські мемуарні джерела містять інформації часто відсутню в інших видах джерел. Заявлено, про значний науково-інформативний потенціал та високу репрезентативність матеріалів селянського мемуарного походження, що створює потенційні перспективи пізнання минулого та дає можливість репрезентації багатьох аспектів соціально-економічного, духовного та повсякденного життя Південної України. Вивчення селянських мемуарних джерел, що з'явилися впродовж XX століття та їх широке залучення до історичних досліджень дозволяє максимально правдиво відобразити історичну дійсність, більш докладно та яскраво відтворити як окремі подій, так і характерні риси епохи, або окремих особистостей. У рамках даного дослідження було проведено роботу щодо виявлення, класифікації, визначення видової належності селянських мемуарних джерел Південної України XX століття, створення «образу» селянського історика-аматора. На основі джерелознавчого аналізу розкрито інформативні можливості актуалізованої джерельної бази для дослідження ряду аспектів минулого. У процесі дослідження селянських мемуарних джерел зроблено обґрунтований висновок про їх репрезентативність, автентичність, науково-інформаційні можливості. Виявлено специфічні риси селянської мемуаристики та проаналізовано причини, що спричинили її генезу...

2. The dissertation is devoted to the development, analysis, and assessment of the informational and scientific possibilities of the peasant memoir sources of Southern Ukraine of the 20th century as a source of the history of the region in the second half of the 18th and 20th centuries. The research was conducted in compliance with the principles of objectivity, historicism and multifactoriality. Philosophical (dialectical, hermeneutics) and general scientific (analysis, synthesis, induction, typology, statistical) methods are adapted to the needs of source research. A number of special-historical methods (heuristics, historical-comparative, textological, biographical) were used. The dissertation analyzes the following types of personal sources: diaries, memoirs "modern stories", memoirs "autobiographies". In addition to memoirs, the source base of the research was made up of archival sources (materials of investigative cases, autobiographies), published epistolary sources and memories of military and political figures of the 20th century. The total source base is 133 items. In the analysis of the historiography of the

problem, it is determined that the question of the prerequisites for the development of peasant memoirs allows us to distinguish two directions of research: specialized research on the issues of memoirs and peasant memoirs in particular; scientific works developing socio-economic, political, etc. topics related to the history of Southern Ukraine that allow you to form an idea of the historical processes that took place in the region. However, attention is drawn to the fact that until now there are no special source studies devoted to the comprehensive analysis of peasant memoir materials as a source for the history of Southern Ukraine in the mid-18th-20th centuries in the national historiography. An important direction of the dissertation research concerns the term "peasant memoirs". In particular, the development of criteria that would allow us to distinguish the memoirs of peasants from the personal sources of other social groups. Accordingly, based on the experience gained by domestic and foreign researchers, we can define the main criteria that allow us to classify peasant memoir sources of Southern Ukraine of the 20th century by type, albeit conditionally. As a result of the analysis of the historiography and the source base, one of the main criteria in the construction of the classification scheme is the educational factor, as one of the main elements, which allows the author of the source to be assigned to the group of peasant memoirs. A significant part of the research concerns the derivation of typical features of peasant memoir sources. The fact that in the matter of the type classification of the sources of peasant memoirs, we can single out, as the main feature, the blurring of forms and the combination of features corresponding to different types of sources in one text is particularly noteworthy. Accordingly, the application of specific classification schemes to some extent depends on the goals and tasks that researchers set for themselves. Thus, the approach to the classification of peasant memoir sources, namely the division into memoirs of "modern stories", memoirs-autobiographies, diaries, such as have or do not have primary sources, has an applied and at the same time conditional character. The main part of the dissertation is devoted to identifying the source potential of peasant memoir sources. Peasant memoirs of Southern Ukraine provide the researcher with significant information opportunities in the study of social, international and family relations, issues of household organization and housing. We have no less valuable historical information from these sources in the field of public leisure, folk traditions, rituals and calendar holidays. Peasant authors provide unique ethnographic materials, some of which are absent in works of classical ethnology. Peasant memoir sources contain information that is often absent in other types of sources. It is stated that the significant scientific and informative potential and high representativeness of materials of peasant memoir origin, which creates potential perspectives of learning about the past and gives the opportunity to represent many aspects of the socio-economic, spiritual and everyday life of Southern Ukraine. The study of peasant memoir sources that appeared during the 20th century and their wide involvement in historical research allows us to reflect historical reality as faithfully as possible, to reproduce in more detail and vividly both individual events and characteristic features of the era or individual personalities. Within the framework of this study, work was carried out on identifying, classifying, determining the type of peasant memoir sources of the 20th century in Southern Ukraine, creating the "image" of a peasant historian-amateur...

Державний реєстраційний номер ДіР: 0118U000381

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Алєксєєв О.О. Питання достовірності селянських мемуарних джерел у висвітлені подій Голодомору 1932 – 33 років // Емінак. Науковий щоквартальник. 2020. Вип. 3 (31). С. 261 – 274.

- Алєксєєв О.О. Селянська мемуаристика Південної України XX ст. як джерело до історичних досліджень на макро-рівні // Zaporizhzhia Historical Review. 2022. Том 6 № 58. С. 313 – 323.
- Алєксєєв, О. О. (2023). СЕЛЯНСЬКА МЕМУАРИСТИКА ПІВДЕННОЇ УКРАЇНИ XX СТ. В ПАРАДИГМІ МІКРОІСТОРІЇ. Zaporizhzhia Historical Review, 7(59).

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0118U000381

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мільчев Володимир Іванович

2. Volodymyr I. Milchev

Кваліфікація: д. і. н., професор, 07.00.06

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Запорізький національний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125243

Місцезнаходження: вул. Жуковського, буд. 66, Запоріжжя, Запорізький р-н., 69600, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ковальова Наталія Анатоліївна

2. Nataliia A. Kovalova

Кваліфікація: д. і. н., професор, 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6192-9532

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний вищий навчальний заклад "Український державний хіміко-технологічний університет"

Код за ЄДРПОУ: 02070758

Місцезнаходження: просп. Гагаріна, буд. 8, Дніпро, Дніпровський р-н., 49005, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Демуз Інна Олександрівна

2. Inna O. Demouz

Кваліфікація: д.н, г.н.с, 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-5936-2386

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна наукова сільськогосподарська бібліотека Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 00496797

Місцезнаходження: вул. Героїв Оборони, буд. 10, Київ, 03127, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Каганов Юрій Олегович

2. Yury O. Kaganov

Кваліфікація: д.н, професор, 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6889-7377

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Запорізький національний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125243

Місцезнаходження: вул. Жуковського, буд. 66, Запоріжжя, Запорізький р-н., 69600, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Приймак Олег Миколайович

2. Oleg M. Priymak

Кваліфікація: д.н, професор, 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0896-1431

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Запорізький національний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125243

Місцезнаходження: вул. Жуковського, буд. 66, Запоріжжя, Запорізький р-н., 69600, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Васильчук Геннадій Миколайович
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Васильчук Геннадій Миколайович
Відповідальний за підготовку облікових документів	Дребезов Денис Олегович
Реєстратор	УкрІНТЕІ
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Тетяна Анатоліївна